

נראדה אור

פרשת שמיני תשפ"ג

גליון קסז שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענע

{ שניני אור }

רוח ימי הפסח עדיין נושבת, בעת כזאת – כאשר הארת החג עדיין חיה בנפשנו, הזמן הנכון להשריש זאת בתוכנו שלא יסתלק מבלי להשאיר רושם. בשיחת הקודש בנעילת החג שמענו על כמה עניני חיזוק בעובדת ה', על ידם נעשה בנפשנו כלי לאור הגדול (הדברים יודפסו בס"ד בגליון הבא). אך להמשיך כעת בחיי השגרה כאילו לא אירע מאומה ודאי לא בא בחשבון.

ויהי ביום השמיני – פירש האדמו"ר בעל אמרי חיים מויזניץ כי בכל שבת יש לאדם להתרומם ולהתעלות, כך שביום שלאחר השבת יתחדש לגמרי בעבודת קונו בכח השבת. ויהי – לשון צער הוא, כאשר יום ראשון שאחר השבת הוא כיום שמיני – המשך לשבעת ימי השבוע שעבר ואינו יום בו מתחילים מחדש.

לזכות להתחדשות שכזאת בכל שבעה ימים אינו קל כל כך, אך בחג המאיר בנפשנו פעם אחת בשנה, ודאי קל יותר להתנער ולהתחדש לאורו.

אחת הנקודות עליהם עורר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשיחת קדשו היא אמירת שיר ושבח כראוי להשם יתברך בעמדתו לפניו בתפלה, כדברי המכילתא זה א-לי ואנוהו, רבי עקיבא אומר אדבר בנאותו ושבוה של מי שאמר והיה העולם.

הוסיף אדמו"ש ואמר שאף כי אין אמירת שירת הים של יום ויום כשירת הים ביום שביעי של פסח, אך תכלית אמירת השירה בשש"פ לעורר לבנו באהבת ה' והודאתו באמירת שירת הים בכל יום ויום.

הדרך הישרה והפשוטה לומר שיר ושבח להשם יתברך בלב נכון, היא על ידי התבוננות תמידית בחסדי ה' עלינו. דוגמא קטנה לכך: התבוננות נכונה בשפע העצום בגשמיות וברוחניות שהוריק עלינו הבורא יתברך בחסדו הגדול בימי החג הנפלאים והמרוממים שעברו עלינו לטובה, תביא בלבנו הרגשה שנדרשת לא פחות מסעודת הודיה כדי להודות על כך ליוצר הכל.

הדרשן המפוסס רבי יעקב גלינסקי סיפר שעברו פעם בתחנת דלק ראה אדם מקבץ נדבות, בעודו מחזיק בידו בקבוק יי"ש ממנו הוא שותה להנאתו, עבר שם אדם ואמר לו וכי לכך הנך מבקש נדבות כדי לקנות משקה לשכרה. ענה לו הקבצן כבר שבעים שנה שהקב"ה משפיע לי ללא גבול ומעולם איני שואל מאומה, ואילו אתה נותן מספר פרוטות במשך כמה ימים וכבר חוקר ובודק...

מילים פשוטות – הגיון פשוט, אם רק נתרגל לעצור ולהתבונן מעט, ודאי נקבל טעם חדש באמירתנו דברי שבח והודיה ליוצרנו.

{ דברות קודש }

זיכוכ וטהרת ז' מדות שבלב

שהשיגו אמונתו יתברך במוחם לא היו יכולים לשעבד מדותיהם ולהנהיג מעשיהם לפי השגתם. וזהו עבודת ימי הספירה להמשיך הדעת שהיתה במצרים בגלות, לטהר ולזכך מדותיו מכח אשר משיג ומבין במחו, והמה מ"ט ימי הספירה בגימטריא ל"ב טו"ב כנגד ז' מדות שבלב שכל אחד כלול מזו, שבכל יום מתקן ומטיב חלק אחד במדותיו, עד שיהיו כולם מטוהרות ובטילות לרצונו יתברך.

בתפלה מודככים מדות הלב

ענין זה נפעל על ידי עבודת התפלה, כדרשת חז"ל (תענית ב.) 'ולעבדו בכל לבבכם' (דברים יא, ג) איזוהי עבודה שבלב זו תפלה, ופירש מרן הר"ג מלעכוויטש שהתפלה מעבדת הלב להיות לב. ממילא על ידי התפלה נתקנים מדות הלב להיות כרצונו יתברך, וכאשר מתחנן באמת בתפלתו לב טהור ברא לי אלקים, זוכה לטהרת הלב וזיכוכ המדות להיות תחת שליטת המח שמשיג רוממות יתברך, ולכך תיבת תפלה גימטריא ר"ת של ז' מדות הלב.

מטעם זה בהיות בני ישראל במצרים שגזרה חכמתו יתברך שתהא הדעת וכל המדות בגלות, היה אף דיבורם בגלות ולא היו יכולים לפתוח פיהם לפני השם יתברך בחיות פנימית, ואף כאשר ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו לא היתה זעקתם באמת מעומק הלב, כי היה רצונו יתברך שלא יהיו יכולים להתחנן בתפלה מפנימיות לבם ולהוציא על ידי זה מדותיהם מהגלות. ובעת שיצאו מאפילה לאור גדול יצאה הדעת מהגלות, ונטהרו מדותיהם בכח התפלה בפנימיות הלב, ואזי פתחו פיהם בשירה לא-ל חי בשלמות הדעת.

המשך בעמוד הבא >>>

דברו אל בני ישראל זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו' (יא, ב). במדרש (ב"ר יג, ט) הה"ד (משלי ל, ה) 'אמרת א-לוה צרופה', רב אמר לא נתנו מצוות לישראל אלא לצרף בהן את הבריות וכו'. א"כ כתיב (פסוק מה) כי אני ה' אלקיכם המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים והייתם קדושים כי קדוש אני, פירש"י תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא לא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כאשר אומות דיים וכו'.

חיבור המדות שבלב להשגת המח

ביאור הענין דאיתא בספ"ק שכל אדם יש בנפשו ז' מדות ועבודתו לשעבד כל המדות לעבודת בוראו. במדת החסד יעשה חסד עם רעיו, במדת הגבורה יתגבר על יצרו, בתפארת יפאר ויכבד יוצרו וכל דבר שבקדושה ולא יטול הכבוד לעצמו, בנצח ינצח יצרו ויהא דבוק בהשם יתברך בנצחיות ללא שינוי, בהוד יודה לבוראו על החסדים והטובות שעושה עמו בכל עת, ביסוד יקשר רצונותיו ותשוקותיו וכל אברי הגוף להשם יתברך ובמדת המלכות יקבל על עצמו עול מלכותו יתברך. ומלבד ז' המדות שמשכנם בלב יש במח ג' מוחין חכמה בינה ודעת, והאופן שישעבד מדות הלב להשם יתברך על ידי שיהיו תחת שליטת המח, שכל אשר משיג במחו כבוד ה' ורוממותו ישפיע על מדות הלב, וזהו ענין הדעת המקשר בין המח והלב. והנה בהיות בני ישראל במצרים היו כל המדות בגלות, כדאיתא באר"ל (לקוטי תורה פרשת שמות) פרעה אותיות הערף היינו העורף הוא מקום חיבור המח והלב, ופרעה נתגבר על ישראל בערף שלא יהא להם בחינת הדעת המקשר בין המוחין למדות הלב, ואף

עליית השכינה במעשה ישראל

ויקרב את העולה ויעשה כמשפט (ט, טו).

כבר רמזתי לך כי זכרון העולה ירמוז על כנסת ישראל, ובאמצעות הרחקת ישראל מהיורם הם מורידים העולה למטה ח"ו, ובאמצעות התקרבותם לא מלבד שלא תשולח בפשעם, אלא יוסיפו להעלות עליה אחר עליה עד שתעמוד בגדר המשפט כידוע למשכיל. והוא ויעשה כמשפט. שמעתי.

אור החיים הק'

סיפרו לי שהצדיק [מרן אדמו"ר מוה"ר ז"ע] מקוידענוב אמר שיש לו קבלה שהאור החיים הק' שמע זאת בשמים.

פגולת משה (באר"י שו"ת תרס"ג)

והנה טעם איסור אכילת מאכלות אסורות, כי כל מאכל ומשתה יש בתוכו נצוצות הקדושה אשר נפלו לבין הקלי, ועל ידי שאוכל האדם מאכל כשר ובברכה בכונה ואכילתו באופן הראוי כרצונו יתברך, מברר הנצוצות ומעלה אותם לשרשם בקדושה, וזוהו נתעלית נפשו עם הנצוצות לדרגת רוח ונשמה, ובאופן זה נטהר לבו ונזונית נפשו מהאכילה אף יותר מגופו. אמנם מאכלות אסורות המה אסורים וקשורים בקלי, ואף שיש בהם ניצוץ קדוש כי מבלעדו זאת לא היה בהם חיות, מ"מ בזמן הזה אין בכח אדם להעלות הניצוץ הטוב בעומק הקלי, וממילא באכילתם נטמטם לבו ונמשך ח"ו לכחות שכנגד.

מאכלות אסורות לישראל שיצאו ממצרים

זהו ביאור הכתוב 'כי אני ה' אלקיכם המעלה אתכם מארץ מצרים' וגו', פירש"י אלמלא לא העליתי את

ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כאשר אומות דיים. כי תכלית ירידת בני ישראל למצרים מחמת שבדורות שלפניהם נפלו נצוצי הקדושה לבין הקלי, ונתגלגל הכל למצרים שהיו נצוצי הקדושה שהם תשוקות ורצונות שבדורות ובדורות שלפניהם משוקעים בטומאת מצרים. ועל ידי שנשתעבדו במצרים בחומר ובלבנים ביררו והעלו כל נצוצות הקדושה כמאמר הכתוב וינצלו את מצרים ונטהרו מדותיהם ורצונותיהם, ובכל תשוקות ורצונות אלו באו לקבל תורת ה' בסיני.

לכך אומות העולם שגופם טמא ומגושם כדאיתא בגמרא (שבת פט): עובדי כוכבים דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו, לא תזיק להם אכילת מאכלות אסורות שקשורים בקלי. אבל ישראל שיצאו מטומאת מצרים ונזדקק לבם ונטהרו מדותיהם אסורים באכילת מאכלים

מאורי אור

פרשת שמיני באור רבותינו

לכך נקראת שבת שאחר הפסח שבת גילוי מצות, כי בנעם אלימלך (פרשת בשלח) איתא שהארת שבת היא כפי עבודת האדם בששת ימים הקודמים לה. וכיון שתכלית הארת המצה להמשיך בנפשו אור החכמה על ידי עבודתו בימי הספירה, נמצא שבשבת זו אחר שהחל בעבודתו בתיקון המדות כדי להמשיך אור החכמה שנסתלק ממנו, הוא עת גילוי תכלית הארת המצה על ידי יגיעתו בימות החול.

זהו אף ענין קריאת שבת זו שבת געלע מצות, כדאיתא מהרה"ק מהרי"ד מבעלזא שצבע צהוב הוא עירוב אדום ולבן, אדום מורה על מדת הדין ולבן על מדת החסד, והוא רמז לבחינת נגוף ורפוא לישראל.

והכונה בזה לפי מה שנתבאר שעבודת האדם למזג מדותיו ולא ינהג תמיד במדה אחת, כצבע צהוב שיש בו מיוזג שתי מדות, והוא עבודת ימי הספירה לשבר מדותיו בעת שצריך לנהוג במדה אחרת כרצונו יתברך, כדאיתא בשל"ה הק' שכל מדות הארון באמות שבורות להורות שצריך לשבר מדותיו. ועל ידי עבודה זו בימים שאחר הפסח זוכה בשבת לתכלית הארת המצה כנ"ל.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ליל שבת שמיני תשע"ג

שבת שאחר הפסח - שבת גילוי מצות

איתא בישמח ישראל (פרשת תזריע) בשם הרה"ק מקאז'ניץ שהעולם קורין לשבת שאחר הפסח שבת געלע מצות והוא שבת גילוי מצות, ומבאר דבה"ק ע"פ דרכו.

יש לברר כי בחג הפסח נשפע בנפש כל איש יהודי אור החכמה על ידי המצה ואח"כ נסתלק האור, והטעם בזה כדאיתא במשנה (אבות ג, ט) רבי חנינא בן דוסא אומר כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת. לכך כאשר נשפע אור החכמה בליל התקדש חג שלא על ידי יגיעת האדם, כאשר נשפע לישראל במצרים בהיותם בתכלית השפלות, אין לחכמה קיום בנפשו.

אמנם נותר בלב האדם רשימו מאור זה אשר על ידי זה ביכלתו להשיג שוב האור בעבודתו ויגיעתו בימי הספירה, בזיכור גופו ותיקון מדותיו דייקא בימים אלו שהמה ימי קטנות ונצרך להתגברות נגד טבעו, וזוהו נמשך לו בכל יום מעט מאור החכמה עד שנשלם בנפשו ביום מתן תורתנו, והארה זו שבכח מעשיו מתקיימת בנפשו.

יו"ד הרה"ק מצאנו בעל דברי חיים זי"ע - כ"ה ניסן

הרה"ק מגארליץ אמר בהספדו על אביו הרה"ק מצאנו שכבר ראו צדיקים שהיו גדולים בתורה בתפלה או בגמ"ח אבל שלמות בכל ג' עמודי עולם תורה עבודה וגמ"ח ראו רק אצל אביו הקדוש. ואמרו על הרה"ק מצאנו שהיה מופלא בכך שבשעה שעסק בתורה לא זכר כלל מענין התפלה, ובשעה שהתפלל לא זכר מענין התורה.

פעם אחת הגיע אדם להרה"ק מהרי"ד מבעלזא ואמר לו שיש ברשותו תפילין מהרה"ק רצ"ה מזידיטשוב. שאלו הרה"ק אם מניחם וא"ל שמניחם בערב יוהכ"פ. א"ל מהרי"ד שלהרה"ק מצאנו גם היו תפילין של הרה"ק מזידיטשוב ולא הניחם מעולם, כי אמר שמי שעדיין אינו טהור מחטאות נעורים אינו יכול להניחם. אחר שהלך אותו אדם צוה הרה"ק מהרי"ד להשיבו אליו, ואמר לו שידע שחטאות נעורים של הרה"ק מצאנו היינו שבאמצע תפלת שמונה עשרה נפל בדעתו תירוץ בדברי הרמב"ם, לאחר צאתו אמר מהרי"ד אותו פויער עוד יכול להבין חטאות נעורים לפי השגתו.

הנה בנערותו של הרה"ק מצאנו היה שייך שיפול בדעתו מענין תורה בעת התפלה, אבל אח"כ נתעלה למדרגה שבעת התפלה לא זכר כלל מענין תורה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - שמיני תשע"ג, ליל שבת

אלו שמטמטמים הלב ומושכים מדות האדם לצד שכנגד הקדושה, רק על ידי אכילת מאכלים כשרים שמקלי נוגה ובאכילתם באופן הראוי, יבררו נצוצות הקדושה ויקדשו לבם ומדותיהם.

זהו שאמרו במדרש עה"פ 'זאת החיה אשר תאכלו', לא נתנו מצוות לישראל אלא לצרף בהן את הבריות. שתכלית המצוות לזכך הלב ולטהר המדות, ולכך אין לאכול אלא מאכל כשר.

יעזור השם יתברך שנזכה לכל ההשפעות טובות בגשמיות וברוחניות ונתנהג בשפע הגשמי כרצונו יתברך, ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

שמיני תשע"ג, רעוא דרעיון

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (ט, ו).

עשה תורה ומצוות לשם מצווה

'זה הדבר', פירוש, כל התורה ומצות, 'אשר צוה ה' תעשו', כלומר יהיה כונתכם בעשייתם רק לקיים מצות ה', 'וירא אליכם כבוד ה'.' מאדוני אבי ז"ל. וזהו שתרגם בתרגום המיוחס ליונתן בן עוזיאל אעברו יצא בישא מלכוכן ומן יד ותגלי לכוון יקרא דה', והוא מהספרי (מכילתא דמילואים).

ולי נראה על פי מה שכתוב בספרים סימן לידע אם נפשו מטוהרה, היינו אם יוכל לצייר שם הוי"ה במחשבתו כתיקונו בנקל, אז סימן שנפשו יפה ואי לא לא. וזהו 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו' פירוש תקיימו כל דבר ה', 'וירא אליכם כבוד ה' / אז תוכלו לצייר שם הוי"ה בנקל.

דברי שלום

סוף מעשה במחשבה תחילה

שמענו דברת להבת אש תורת אמת יבקשו מפיו הקדוש [של מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע], 'ויאמר משה', איתפסטותא דמשה בכל דרא (זוה"ק ח"ג רטז) - 'ויאמר משה' דא תלמיד חכם שבדור (עיין סוכה לט. וברש"י ד"ה משה). 'זה הדבר אשר צוה ה' - מה צוה ה' - תורה ומצוות ולהיות סור מרע ועשה טוב, זאת 'תעשו', והסימן לזה 'וירא אליכם כבוד ה'.'

כי התורה היא נצחית, ומלמדינו בכל עת בכל דבר ודבר אם לעשות זה הדבר אם לא לעשות. כידוע אשר היצר טוב נותן להאדם דרך הטוב והחיים, אולם היצה"ר רוצה לפתות את האדם לדרך עקלתון ומסמא את עינו לרמאות אותו כי הוא דרך ישר. העצה לזה כל איש יבין וישכיל בשכלו סוף מעשה במחשבה תחילה אם זה הדבר יהיה אח"כ כבוד ה', זו הדרך הישר שיבור לו האדם. וזה מרומז 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו' - שתבינו - 'וירא אליכם כבוד ה' / מהמעשה אשר יעשו, זאת המצוה אשר תעשו.

מתוך מכתב מרן אדמו"ר הגה"ק מטופרוב זי"ע הי"ד לאנ"ש באמריקה (נהר מעין קובץ ג - ניסן תשע"ח)

העושה לשמה מייחד אלוף

זה הוא בחינת דכר, בחינת משפיע, כמו שאיתא (זוה"ק ח"א ג:) זה וזאת בחד דרגא היינו ז"ו, וזהו כשעושה האדם את אשר צוה ה' בבחינת דכר, היינו שלא על מנת לקבל פרס. כי אם הוא עושה על מנת לקבל פרס, אז הוא בחינת נוקבא, בחינת מקבל, אבל אם זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, שתעשו הדבר אשר צוה ה' בבחינת זה, אז וירא אליכם כבוד ה', גם כן כנ"ל תגרמו במעשיכם יחוד תפארת ומלכות.

אמרי יעקב (תיע"ו)